

Бориславська Г., викладач,
ВСП «Київський фаховий коледж
комп'ютерних технологій та економіки
НАУ», м. Київ

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УКРАЇНІ

Здійснено загальний розгляд актуальності використання основних сучасних тенденцій у викладанні англійської мови в Україні.

Ключові слова: англійська мова, тенденції, підхід, мультимедійність, інтерактивність, компетентнісний підхід, партнерський підхід, суцільне вживання мови, євроінтеграція.

Однією з важливих умов ефективного навчання англійської мови в закладах освіти є застосування сучасних підходів у викладанні англійської мови. Необхідність використання сучасних тенденцій у викладанні англійської мови зумовлена динамічним рухом України в євроінтеграційному напрямі, розвитком діджиталізації освітнього процесу, а також стрімкими змінами сучасного життя, які освітній простір не може ігнорувати. Використання новітніх тенденцій у викладанні англійської мови, надасть змогу підготувати конкурентно-спроможних фахівців, а також підвищити зацікавленість, мотивувати та стимулювати здобувачів освіти до вивчення іноземної мови, сприятиме формуванню однієї із ключових компетентностей (володіння іноземною мовою), необхідній кожній сучасній людині.

Відповідно до Стратегії сталого розвитку "Україна – 2020" прийнятій 2015 року, одним з ключових індикаторів реформування галузі освіти є вивчення іноземних мов як пріоритет внутрішньої політики України щодо інтеграції в ЄС. Тому нині в Україні реалізуються нові підходи до навчання іноземних мов, зокрема й англійської, на основі європейського досвіду [3].

На початку XXI століття Рада Європи розробила і затвердила Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти. Саме в них визначено напрямки змін; цей документ рекомендований МОН України для використання у процесі викладання іноземних мов на всіх рівнях. Відповідно із Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти (ЗЄРМ) було виділено 6 основних рівнів володіння мовою: А1 та А2 (елементарний користувач), В1 та В2 (незалежний користувач), С1 та С2 (досвідчений користувач) [3].

Ю. Полікарпова влучно зазначає, що одним із основних здобутків нового підходу є відповідність сучасним європейським стандартам освіти, що у свою чергу забезпечило досягнення уніфікації рівнів навчання, яка передбачає єдність мети, змісту і засобів навчання англійської мови в Україні та світі. Нові тенденції спровокували відмову від практики розроблення внутрішніх, суто українських, стандартів засвоєння англійської мови,

написання посібників і підручників фахівцями, які не є носіями мови і не мають досвіду проживання й діяльності в англomовних країнах, недостатньо знають світові тенденції методики навчання англійської мови [3].

На сьогоднішній день виділяють такі основні підходи у викладанні англійської мови - мультимедійність, інтерактивний підхід, компетентнісний підхід, стимуляцію суцільного (на заняттях і поза ними) вживання англійської, суб'єкт-суб'єктність (партнерство викладача й студента) [1].

Подача навчальної інформації шляхом застосування **мультимедіа** стали невід'ємною частиною викладання. І це очевидно, оскільки мультимедіа є новою інформаційною технологією, тобто сукупністю прийомів, методів, способів продукування, обробки, зберігання й передавання аудіовізуальної інформації, заснованої на використанні комп'ютерів. Це дає змогу поєднати в одному програмному продукті текст, графіку, аудіо - та відеоінформацію, анімацію, 3D - графіку. А комп'ютери, оснащені мультимедіа, можуть відтворювати одночасно кілька видів інформації самого різноманітного характеру, що впливає на перспективи розвитку та форми сучасного процесу навчання.

Мультимедійність надає можливість залучати одночасно різні види сприйняття здобувачів освіти, що відповідає золотому правилу дидактики «Усе, що тільки можливо, представляти для сприйняття відчуттями: видиме для сприйняття – зором; те, що можна чути, – слухом, запахи нюхом; те, що належить брати на язик, – смаком; доступне огляду – шляхом огляду. Якщо які-небудь предмети зразу можна сприймати декількома відчуттями, нехай вони зразу ж схоплюються декількома відчуттями» (Я.А. Коменський) [2].

Використовуючи мультимедійні технології викладач може подати інформацію в абсолютно новій та ефективній формі, зробити її більш повною, цікавою та наближеною до тематики спілкування, що вивчається.

Важливою властивістю мультимедіа також є інтерактивність. Інтерактивний (від англ. interaction - взаємодія) - той, що базується на взаємодії; суть інтерактивності полягає у взаємодії між учасниками навчального процесу.

Тобто, застосування інтерактивності на заняттях англійської мови є досить ефективним інструментом для залучення здобувачів освіти до здійснення активної мовленнєвої діяльності англійською мовою, шляхом взаємодії учасників процесу щодо різних комунікативних завдань.

Важливо зазначити, що використання мультимедіа на заняттях через інтерактивність, що здатна структурувати та візуалізувати інформацію, підсилює мотивацію здобувачів освіти, активізуючи їх пізнавальну діяльність, як на рівні свідомості, так і підсвідомості.

Тобто можемо зробити висновок, що застосування такого тандему як мультимедійність & інтерактивність при опануванні англійської мови в системі фахової передвищої освіти підвищує ефективність засвоєння та практичного застосування іншомовного матеріалу здобувачами освіти.

Наступною важливою тенденцією є **суцільне вживання англійської на заняттях** (та поза ними). Кожному відома проста істина, що найефективнішим способом вивчення мови - це «занурення» в мовленнєве середовище та спілкування з носіями мови. Важливим аспектом при такому «зануренні» є зведення використання рідної мови до нуля, таким чином ми змушуємо підсвідомість «працювати» англійською мовою. Фактично ми створюємо дещо штучне англійське середовище (своєрідний тренажер), метою якого є максимальне залучення здобувачі освіти до практичного використання англійської мови та формуванню необхідних компетентностей. Використання такого підходу отримав назву - комунікативного. У свою чергу, комунікативний підхід у викладанні англійської мови матиме значний успіх за умови дружньої, партнерської атмосфери на занятті.

На сьогоднішній день **партнерський підхід** щодо викладання англійської мови вважають інноваційним, як зазначає Ю. Полікарпова «Педагогіка партнерства, демократична співпраця викладача зі студентами, що є концептуальною основою європейської освітньої системи, створює сприятливий психологічний клімат на заняттях, сприяє оптимальній організації навчальної діяльності та забезпеченню навчальної автономії кожного, результатом чого стає підвищення відповідальності студента за результати його навчання й мотивує до всебічного особистісного розвитку, а також дає можливість повноцінного розкриття свого потенціалу» [3]. Важливим аспектом, такого підходу є трансформація викладача з «авторитарного керівника навчального процесу» в «надійного партнера-фасилітатора». Педагогіка партнерства також передбачає наявність ще одного важливого компоненту – батьків. Тобто співпрацювати та взаємодіяти між собою повинні не лише викладач та здобувач освіти, а й батьки. Оскільки саме така рушійна «трійця» сприятиме кращій навчальній діяльності в тому числі і в оволодінні англійської мови. Батьки мають якнайчастіше залучатися на добровільних засадах до різних видів діяльності, які відбуваються в початковому процесі їхніх дітей.

Найважливішою тенденцією у викладанні англійської мови займає **компетентнісний підхід**. Так, Д.Іванов зазначає, що сутність компетентнісного підходу полягає в тому, що він акцентує увагу на результаті освіти, причому у якості результату береться не сума засвоєної інформації, а здібність людини діяти у різних проблемних ситуаціях [1].

Компетентнісний підхід до вивчення іноземних мов слід розглядати як спосіб організації навчально-пізнавальної діяльності учня чи студента, що забезпечує засвоєння ним змісту навчання і тим самим досягнення цілей навчання при вирішенні певних проблемних завдань. Адже головною метою навчання іноземних мов є формування комунікативної компетенції [1].

В цьому контексті найголовнішими компетентностями, які мають бути сформовані у здобувачів освіти, є: а) володіти практичними навичками говоріння, читання, перекладу; б) уміти вирішувати практичні комунікативні завдання англійською мовою; в) застосовувати англійську мову на

побутовому й професійному рівнях; г) мати потребу у постійному самовдосконаленні знання англійської мови (в ідеалі – упродовж усього життя) [4].

Таким чином, за такого підходу є можливість подолати актуальну та типову проблему неспроможності здобувачів освіти застосувати на практиці теоретичні знання.

Отже, можна стверджувати, що у зв'язку з євроінтеграційними процесами відбулося значне осучаснення освітнього простору України, зокрема і в сфері викладання англійської мови. На сьогоднішній день, визначають такі основні тенденції у викладанні англійської мови: мультимедійність, інтерактивний підхід, компетентнісний підхід, стимуляцію суцільного вживання англійської, партнерський підхід викладача й студента. Вищезазначені тенденції є безумовно прогресивними та інноваційними, які відповідають запитам сучасного українського суспільства щодо формування компетентного, конкурентно-спроможного фахівця XXI століття відповідної галузі. Використання сучасних тенденцій у вивченні англійської мови позитивно впливає як на оволодіння здобувачами освіти англійської мови, так і на інтеграційні процеси нашої держави у європейський та світовий простір. Вдале поєднання різних підходів у вивченні англійської мови підвищить мотивацію, інтерес, сприятиме розвитку ключових компетентностей у здобувачів освіти та створить сприятливі умови для поліпшення навчального процесу в цілому.

Список використаних джерел

1. Ванівська О. М. Реалізація компетентнісного підходу в процесі викладання іноземної мови у вищій школі. URL:<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/13388/.pdf>(дата звернення 15.10.2021)
2. Пальчевський С. С. Педагогіка. – URL:https://pidruchniki.com/1822100435399/pedagogika/didaktichni_poglyadi_komenskogo(дата звернення 17.10.2021)
3. Полікарпова Ю.О. Сучасні тенденції у викладанні англійської мови в Україні: Народна освіта, 2017. Вип. 2. С. 60–65
4. Цепко Т.А., Андросюк Г.Л. Сучасні тенденції у викладанні англійської мови у закладах вищої освіти. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2020/21/part_3/10.pdf (дата звернення 27.10.2021).
5. Konovalenko T.V., Yivzhenko Y.V., Demianenko N.B., Romanyshyn I.M. Yemelyanova Y.S. The possibilities of using distance learning in the professional training of a future foreign language teacher. *Linguistics and Culture Review* 5 (S2), 2021. P.817-830